

دلایل ارتکاب قتل عمد

تألیف:

روح الله شفیعی

با مقدمه:

استاد همایون شفیعی و زهرا نصرالهی

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه : شفيعي، روح الله
عنوان و نام پديدآور : دلايل ارتكاب قتل عمد
مشخصات نشر : تهران: مجد، ۱۳۹۴.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۳۷۶-۹
وضعيت فهرست نويسی : فييای مختصر
يادداشت : فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlaj.ir> قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۳۶۵۸۷

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرح و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

دلايل ارتكاب قتل عمد

تأليف: روح الله شفيعي
ویراستار: محبوبه صفدری

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۴ تعداد: ۵۰۰ نسخه
حق چاپ محفوظ و منحصراً «مجد» است.
دفتر مرکزی:

تهران، خیابان ۱۲ فروردین، تقاطع خیابان وحید نظری، پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۳۷۶-۹

ISBN: 978-600-193-376-9

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸
شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴
شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۳۶۳۸۶۷۰ - ۰۳۵

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸
فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می شود.

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار
۱۵.....	مقدمه
۱۷.....	مقدمه مؤلف
۲۳.....	فصل اول: کلیات
۴۱.....	فصل دوم: دلایل ارتکاب قتل عمد
۴۵.....	مبحث اول: عوامل خانوادگی
۴۵.....	گفتار اول: تمیض
۴۵.....	گفتار دوم: خشونت
۴۵.....	گفتار سوم: سن والدین
۴۵.....	گفتار چهارم: عقب ماندگی خانواده
۴۶.....	گفتار پنجم: بی سوادی
۴۶.....	گفتار ششم: انحراف والدین
۴۶.....	گفتار هفتم: طلاق و کشمکش خانوادگی
۴۷.....	گفتار هشتم: محیط مسکن
۵۳.....	گفتار نهم: محیط تفریح
۵۴.....	گفتار دهم: محیط خانوادگی
۵۶.....	مبحث دوم: عوامل روانشناختی
۵۶.....	گفتار اول: بیماری مانیا
۵۷.....	گفتار دوم: اسکیزوز
۶۰.....	گفتار سوم: جنون های ادواری از دیدگاه جرم شناسی
۶۱.....	گفتار چهارم: اختلال شخصیت
۷۱.....	گفتار پنجم: ناهنجاریهای عمده روانی
۸۳.....	مبحث سوم: ویژگی های فردی
۸۳.....	گفتار اول: ویژگی های فردی ذاتی
۸۵.....	گفتار دوم: ویژگی های فردی اکسایبی

ع ۱۰ دلایل ارتکاب قتل عمد

- ۸۶..... مبحث چهارم: عوامل احساسی
۸۶..... گفتار اول: قتل های احساسی و علل آن

۸۹..... فصل سوم: تبیین نظری قتل عمد

- ۹۵..... مروری بر نظریه ها
۹۵..... گفتار اول: نظریه کنترل اجتماعی
۹۵..... گفتار دوم: نظریه ی محیط اجتماعی با تاکید بر نقش خانواده و نفی وراثت
۹۹..... گفتار سوم: نظریه یادگیری اجتماعی
۱۰۳..... گفتار چهارم: نظریه (گراتر - لترز)
۱۰۵..... گفتار پنجم: بزهکاران اتفاقی
۱۰۵..... گفتار ششم: بزهکاران به عادت
۱۰۵..... گفتار هفتم: نامتعادلان روانی
۱۰۶..... گفتار هشتم: نظریه تضاد
۱۰۶..... گفتار نهم: نظریه برتری اقتصاد «اکونومیک»
۱۰۸..... گفتار دهم: نظریه کارکردگرایی
۱۰۸..... گفتار یازدهم: نظریه جغرافیای جنایی
۱۱۰..... گفتار دوازدهم: قانون حرارتی بزهکاری
۱۱۰..... گفتار سیزدهم: قانون استمرار و تداوم جرم
۱۱۰..... گفتار چهاردهم: نظریه سازمانی خانوادگی
۱۱۱..... گفتار پانزدهم: بی سازمانی اجتماعی
۱۱۹..... گفتار شانزدهم: خرده فرهنگ خشونت
۱۲۱..... گفتار هفدهم: نظریه محرومیت نسبی

۱۲۳..... فصل چهارم: تحلیل و توصیف داده ها

- ۲۲۸..... مبحث اول: آمار توصیفی مرتکبین قتل عمد
۲۲۶..... مبحث دوم: آمار استنباطی، تعیین وضعیت و رتبه بندی عوامل ارتکاب قتل عمد
۲۳۶..... مبحث سوم: نظریه ی کج رفتاری چلبی

۲۵۵..... فصل پنجم: راههای پیشگیری از وقوع جرم

- ۲۶۰..... مبحث اول: انواع پیشگیری

فهرست مطالب □ ۷

گفتار اول: پیشگیری نوع اول: ایجاد یک محیط سالم.....	۲۶۰
گفتار دوم: پیشگیری نوع دوم: کاهش عوامل خطرزا.....	۲۶۲
گفتار سوم: پیشگیری نوع سوم: کنترل موقعیت خطر.....	۲۶۲
مبحث دوم: استراتژی های پیشگیری از بزهکاری.....	۲۶۳
گفتار اول: دفع ارواح خبیثه از بدن.....	۲۶۵
گفتار دوم: زندان (کانون اصلاح و تربیت).....	۲۶۷
گفتار سوم: کاهش «فرصت» جرم.....	۲۶۹
گفتار چهارم: روان شناسی و سیاست عدالت کیفری.....	۲۷۰
گفتار پنجم: رویکرد زیستی - شیمیایی به پیشگیری و درمان.....	۲۷۲
گفتار ششم: نمایش درمانی.....	۲۷۴
مبحث سوم: اسلام و پیشگیری از وقوع جرم.....	۲۷۶
گفتار اول: مجازات ها و پیشگیری از جرم.....	۲۷۶
مبحث چهارم: شیوه های پیشگیری از وقوع جرم.....	۲۸۰
مبحث پنجم: پیش نیازهای پیشگیری.....	۲۸۳
فصل ششم: نتیجه گیری.....	۲۸۷
ضمائم.....	۳۰۱
ضمیمه ب.....	۳۲۳
ضمیمه ج.....	۳۲۸
ضمیمه د.....	۳۳۲
ضمیمه ه.....	۳۳۴
ضمیمه و.....	۳۴۰
ضمیمه ز.....	۳۴۷
ضمیمه ح.....	۳۵۳
ضمیمه ط.....	۳۶۹
منابع.....	۳۷۱

بیشگفتار

از آغاز پیدایش انسان، جرم و لغزش و به دنبال آن، کیفر و مجازات پدید آمد. دسته های انسانی تبدیل به خانواده شدند و از اجتماع چند خانواده، بدوی ترین صورت قبیله یعنی کلان شکل گرفت، مهمترین جرم در آن مرحله، نقض محرمات «تابوها» به خصوص محرمات جنسی بود.

با پیشرفت تمدن، اجتماعات بشری نیز پیشرفته تر شدند. در اجتماعات پیشرفته تر فرد کم و بیش خود را از الزامات قبیله ای می رها کند. بزرگترین گناه آنچه سابقا بوده نیست، بلکه سوء قصد نسبت به جان آدمی است، در این اجتماعات آدم کشی بزرگترین جنایت است.

ولی دم، آتش انتقام خود را بر روی شخص قاتل یا نزدیکان او اطفاء می کرد. معمولا قاتل را می کشت یا از کشتن او صرف نظر می کرد و یا به طریق دیگر جبران خسارت و ترمیم ضایعه را می خواست. کشتن قاتل در این دوران نه برای ارباب دیگران یا تنبیه خود او و در نتیجه حفظ منابع اجتماعی بود، بلکه فقط به منظور تسکین حس انتقام نزدیکان مقتول اجرا می شد. بیشتر قتل ها منجر به جنگ های داخلی، میان خانواده ها یا قبایل می گردید و در نتیجه عمر بشر در ناامنی و نگرانی دایمی سپری می شد.

تا اینکه به مرور زمان و با پیشرفت عقل بشری، دیگر تعصبات شخصی و حس انتقام جویی رنگ باختند. با توسعه ی نسبی اجتماعات و پیدایش مفهوم خاص منافع اجتماعی، هیئت اجتماع به عنوان متضرر اصلی جنایت، عهده دار تعقیب و مجازات قاتل گردید. از این دوره است که بزه قتل به عنوان مهمترین جنایت عمومی شناخته شد. پرفسور آشورت^۱، حقوقدان کیفری مشهور انگلستان، اهمیت جرم قتل را در قالب این کلمات بیان کرده است: «... مرگ، صدمه نهایی است. همین نهایی بودن ایجاب می کند که مرگ را شدیدترین صدمه ای که می تواند به دیگری وارد شود دانسته و کسی را که، بدون هیچ عذر یا توجیهی، آن را به دیگری تحمیل می کند، گناهکارترین مجرم بشناسیم.»

با توجه به این مطلب می‌توان به اهمیت جرم قتل عمد و عواقب ناشی از آن به وضوح پی برد. به همین خاطر است که جامعه شناسان از قتل عمد به عنوان بزرگ‌ترین انحراف یاد می‌کنند و جرم شناسان، همواره در صدد کاهش وقوع آن بوده‌اند. پس باید برای پیشگیری از وقوع قتل، دست به دامن علوم دیگر از جمله علم جرم‌شناسی^۱ شد و پا را از عرصه‌ی حقوق کیفری کمی‌فراتر گذاشت.

جرم‌شناسی به دنبال عدم کارایی حقوق کلاسیک در مقابل پدیده‌ی بزهکاری به وجود آمد. علی‌رغم اعمال مجازات‌ها، پدیده‌ی بزهکاری و جرم، سیر صعودی خودش را طی می‌کرد. همین امر سبب شد که حقوق‌دانان و دانشمندان حقوق کیفری به این فکر بیفتند که سوای مواد حقوقی به مطالعه‌ی سیر صعودی جرم نیز بپردازند. این مطالعات ابتدا تخیلی و از رنگ فلسفی برخوردار بود.

در آغاز فکر می‌کردند که علت افزایش بزهکاری، ضعیف بودن مجازات می‌باشد و به همین دلیل به تشدید مجازات از نظر کمی و کیفی پرداختند که نتیجه‌ای حاصل نشد. تا اینکه عده‌ای از حقوق‌دانان کلاسیک با کمک جامعه‌شناسان و فلاسفه سعی کردند جرم را به عنوان جوهر مجرد و انتزاعی، مورد مطالعه قرار دهند و در عین حال از مجرم نیز غافل نماندند.